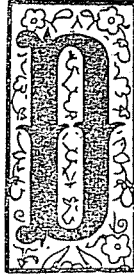

Sosyoloji

Yaşadığımız dünya

M. Said ÇEKMEGİL

ünyamıza beraberce bir göz atıp 20. yüzyıl insanının iniltilerine kulaklarımızı açarsak, dehşetli bir zamanda yaşadığımızı anlamakta gecikmeyiz. İnsanoğlu bugünkü kadar şaşkın, bugünkü kadar muzdarip, bugünkü kadar rahatsız bir devir geçirmiş midir acaba?

Gerçi kötü ahlâk bataklığına düşmüş kavimler, zalimler elinde inleyen beldeler, yolunu nizamını bulamayan cemiyetler dün de yok değildi. Ama ne var ki fena ahlâk, bozuk düzen, yolunu bulamamış cemiyet bugünkü kadar umumileşerek insanlığı rahatsız etmemiş ve bugünkü kadar huzur kaçırmış olduğunu tarihler kaydetmemiştir.

19. asır materyalistlerinin hazırladığı bu ortam, asrımız insanını iki dünya savaşı ile şaşkına çevirmiş, huzursuz bırakmıştır. 1945 ten 1965 senesine kadar tam kırk adet savaş tesbit edilmiştir. Bu halden ümitsizliğe düşenlere tercüman olan general F. Lames «Hiç kimse harbin vahşetini önleyemeyecek» (1) diye yeisin sürüklediği kehanetlere düşüyor. Böylesine yirmi yılda kırk harp, yani senede iki harp gören çağımız insanı, acı çekenlerin can havliyle, acaba kurtuluş var mı? diye çırpınıp duruyor. Sistemleri deniyor olmuyor, rejim değiştiriyor olmuyor; Şarkta, garpta, orta doğuda ihtilâller patlatarak kendine bir yol açmak istiyor; açamıyor. İnsanlık, zalim politikaçılar elinde, Kore'de, Vietnam'da, Küdüs'te, Kıbrıs'ta, Macaristan'da, Çekoslovakya'da, Orta Asya'da, Küba'da, Afrika'da.. ezilirken, artık dünyanın herhangi bir ucundaki insan bunlara bigâne kalamıyor. Radyonun yaydığı, gazetelerin yazdığı topluca işlenen cinayet haberleri yalnız Amerika'da, Avrupa'da, intiharları ve ruh hastalıklarını artırmakla kalmıyor; Yarımına güvenemeyişin, istikbale emniyetle bakamayışın doğurduğu bu acı çılgınlıklar Asya'yı ve Afrika'yı da sarmış vaziyettedir.

Şu habere bakınız: «... Dünyada hergün 15 milyon kişi intihar teşebbüsünde bulunuyor, bin kişi de intihar ederek canına kıyıyor.» (2) Şu da haysiyet kırıcı bir sistemin istilâ ettiği böl-

gelerden birine ait bir haber: «— Pragdan bildirildiğine göre, Çekoslovakya'da intihar edenlerin sayısı trafik kazalarında ölenlerin sayısından çoktur. Son istatistiklere göre 1964'de 2905 olan intihar sayısı, geçen yıl 3048'ze yükselmiştir... 1963-1964 döneminde intihara teşebbüs edenlerin yaşları 15 ile 25 arasında değişmekteydi...» (3) Bir suikasta ağabeyisi gibi kurban giden Amerika cumhurbaşkanı adayı Kenedy'in dediği gibi: «Karanlık ve kirlili bir devirde yaşıyoruz...» (4)

Dünyanın neresinde huzur kalmış? Müstakıl bir politika gütmenin imkânlarını, gün geçtikçe biraz daha yitirmiş görünen küçük devletler bir tarafa; (Büyük) denilen devletlere bir göz atalım...

İşte Amerika; İntiharların, cinnetlerin, cinayetlerin çoğunluğu orada da var. Kötü ahlakın bir çok yönleriyle kendilerinin bile şikâyetçi olduğu seksüel hayatın rezaletleriyle çılgnlaşan bir vasat orada da yok mu? Dünyanın diğer kıt'alarında çoktan halledilmiş zannedilen (Siyah-beyaz) ırk meselesi gülünç iptidailikleriyle hâlâ orada yaşamıyor mu? Kendi yurdunu harp ateşinden uzak tutmak ve küçük devletleri mümkün olduğu kadar sömürebilmek için ta Uzak Doğu'larda Vietnam'da askerlerini kırdırmak, nice kadınları dul, nice masum çocukları yetim bırakarak perişan etmek.. Bu mu amerikalının huzuru? Uzak Doğu'yu diğer bir zalimden korumak bahanesiyle harbi uzattıkça uzatarak milyonlarca biçare insanı kan ve ateş içerisinde yaşamaya mecbur tutmak.. Bu davranışlar mı dünyaya saadet getirecek?

İşte İngiltere; Kaypak politikasıyla dünyayı karıştırırken, yurdundaki ahlâkî çöküşü seyirci kalan, seyirci kalan da ne demek, İnsanlık tarihinin yüzünü kızartacak şekilde, dünyanın en iğrenç fiili homoseksüelliği bizzat parlamentosunun almış olduğu bir kararla takipsiz bırakarak hoşgören böylesine bir hükümet mi dünyaya şeref verecek? O İngiltere ki kendi bilginlerinden Mr. Chart'ın tesbitiyle şu hale gelmiştir. Bugün «İngilterede aile hayatını asla bilmeyen ve guruplar halinde bir hayvan sürüşü gibi yaşayan bir takım insanlar türemiştir.» (5)

Yine büyük devletler arasında zikredilen Fransa, El-malum. Yurduna döviz getirsin diye, Japonlar gibi, geyşalarını devlet eliyle tasvip eden Fransa. Cezayirde, gücü yeteceğini zannettiği için köle edemediklerinin senelerce oluk gibi kanını akıtan, anarşiler, nümâyişler diyarı Fransa.. Paul ile Virginie isimli eseriyle ün yapan garplı yazar Bernardın de Saint Pierre, bu meşhur eserinin sonuna doğru beşon sayfa karıştırmak dahi Fransa'nın ne berbat bir zihniyet içerisinde yüzdüğünü gösterir. Orada genç ve saf adam Paul'a babası olan ihtiyar, Avrupanın ve onu temsilen Fransanın faziletlerden ne derece uzaklaşmış olduğunu anlata anlata bitiremez. Bunları dinleyen eserin kahramanı, Paul artık Fransadan, topyekûn garptan iğrenir hale gelmiş olur ki, Hindistan'a gitmeyi ister. (6)

Amerika başpiskoposluk teşkilâtının yıllık kongresinin dile getirdiği asrın facialarından hükümetlerini sorumlu tutan bir beyanname vardır ki,

onu Newyork, Filadefilya, Ditroyol v.s. kardinalleri tarafından imza edilerek tescil edilmiş de ayrı bir vesikadır. (7) Afrikalı Alim Prof. S. Kutup bu günkü batıyı putperest olarak izah ederken putlar şunlardır: «Muazzam fabrikalar, Sinema stüdyoları, kimya laboratuvarları, dans pistleri, elektrik santralleri v.s. bu dinin mümessilleri ise: Sarraflar, mühendisler, sinema yıldızları, sanayi kralları gibi kimselerdir. Bunun kaçınılmaz sonucu şudur: Kuvvet ve eğlenceye erişmek için çalışmak. Bu da menfaatlerin çarpıştığı yerlerde birbirlerini yok etmeye azimli, yekdiğerini düşman ve silâhlı topluluklar meydana getirir. Bunun kültürel neticesine gelince: Ahlâk felsefeleri âmeli faidelere münhasır bir beşer nev'i meydana getirir ki, bunlara göre hayır ile şer arasında fark ölçüsü maddî tarakkidir.» (8)

İşte bütün benzerleriyle bir türlü yol bulamayan Garb (İnsan hakları) diye diye insanlığı en büyük hakkından uzaklaştıran, (Cumhuriyet) adıyla kralara taş çıkartan diktatörlüğünü, zümre diktatörlüğünü getiren Garb.. Batı denilen, hakikaten dünyanın batmış bir parçasını temsil eden Garp mı insanlığa refah getirecek? Batı uygarlığı diye özlenen düzey (!) eğer bu ise dünyanın halinin ne olacağını artık hesaplayabilirsiniz.

Birakalım bu uygarlığın dünyayı ne hale getirdiğini, kendi insanlarına bile şu yarım asır içerisinde, ne kanlar kuşurduğunu bilen bilir. Meşhur Mahatma Gandhi diyor ki: «Avrupa'ya bakınız, orada kimse mes'ut görünmemektedir. Zira hiç kimse arzu edilen şekilde tatmin edilmemiştir. İşçi sermayedara güvenemez, sermayedar ise işçiye inanmaz. Her iki tarafta da öküze bile bulunan aynı cins inat ve mukavemet kuvveti vardır. Durmadan hiçliği fısılda day elim sonuca kadar dövüşürler. Her hareket teraket terakki bahşedemez. Avrupa halkının terakki ettiğine inanmak için elimizde hiçbir delil yoktur. Servete sahip oluşları herhangi bir ahlâkî ve ruhi evsafa malik oluşlarını isbat etmez.» (9) Hanri Bergson da bu gerçeği şöyle ifade eder: «Tekniğin, endüstrinin, ilmin ilerlemiş olması, ahlakın da ilerlemesini istilzam etmez (gerektirmez). İnsan çok bilgili, fakat ahlâkî çok geri olabilir.» (10) Müslüman olan Alman alimi Profesör Muhammed Esed de bir eserinde şöyle anlatır: «Avrupadaki insanların hey'et-i umumiyesi demokrat olsun, faşist olsun, kapitalist veya sosyalist olsun, fikir veya iş adamı olsun ancak ve ancak bir tek din bilmektedir ki; o da maddî terakkiye ibadet edip hayatın birinci gayesinin insan yaşayışını kolaylaştırmak olduğuna, daha kısa bir tabirle mutlak hürriyete inanmaktadır. Bu (din!?) in kiliseleri; fabrikalar, sinema avluları, dans salonları ve elektrik santralleridir. Onun kâhinleri bankerler, mühendisler, sinema yıldızları, ticaret ve sanat erbabı, havacılar ve astronomlardır...» (11)

Batı böyledir de doğu sanki batının şerrinden emin mi kalmış? Avrupada beşiği sallanan, materyalist ideolojilerin boy attığı yeni bir istibdat şekli olan komünizmin inlettği esir milletlerin, fer-

yattan kısılmış seslerini bile işitemiyoruz. Komünistler, Kominizm vahşetinin vahametini bizzat kendileri de bildikleri için, nasılda demir perdeler arkasında gizlemeye çalışıyorlar. — Çilekeş dünyamıza sükûnu kim getirecek? Doğunun toprakları en geniş desbot devleti Rusya mı? Kalabalığı en çok olan Çin mi?

Heyhat: oralardaki hayat, bize sızanı kadarıyla bile, insanlık haysiyetine indirilmiş en acı bir darbe olarak karşımızda duruyor. Belki halklarına çalışabileceği kadar yediyor, yaşayabileceği kadar giydireyor.. Ama ne çıkar; bir avcı da köpeğini, bir arabacı da atını besliyor ve üzerlerine birer çul örtüyor. Eski ağaların çobanları ve ırgatları oradaki zavallı insanlardan elbette ki daha az ızdırap çekerlerdi. Çünkü, isterlerse bazı zahmetleri göze alarak ağanın zulmünü şikâyet edeceği bir hükümet bulabilir ve işini değiştireceği başka bir patron veya ağa arayabilirdi. Ya bugünün Çindeki, Rusyasındaki adam ne yapacak, kime şikâyet edecek? Kendisinden başka hiçbir kimseye ve hiçbir müesseseye ağalık hakkı tanımayan dikta idaresini zalimane bir şekilde işleyen devlete mi?

Ya tarihi medeniyetlerin kaynağı, Mezapotamya'sıyla, İskenderiye'siyle, Suriye'siyle Orta Doğu? Bilinen şeyler, Bugünün Yunanistan'ından Pakistan'ına kadar ihtilâllerle kanayan Orta Doğunun şaşkınlığı, huzursuzluğu hangi sistemin, hangi devletin eseridir?

Amerikalı bilgin Meryem Hanımın dediği gibi: «Garb medeniyetinin kötülüğü tesadüfi değildir, yahut asil prensiplere göre yaşamakta kusur eden sırf beşer zaafından da ileri gelmiş değildir, eksik olan bizzatihi asil prensipleridir. Garb Medeniyeti nazariyatta da tatbikatta da kötüdür.» (12)

«Tarihte ilk defa bir medeniyet intihar ediyor» diyen Türk düşünürü Sezai Karakoç, «bu medeniyetin son meyvesi komünizm, insanları devletin ve plânların kölesi haline getirmiş» olmakla haklı olarak suçladığı garb vahşetine, bu tek dişi kalmış.. canavarlığını «Tehlike medeniyeti» olarak tescil ederken diyor ki: «Tarih boyunca gelip geçmiş geçmiş her medeniyet bir başka medeniyet tarafından ortadan kaldırılmış, kuvvetten düşürülmüşken bugünkü batı medeniyeti kendi kendini ortadan kaldırmaya çalışıyor. Tarihte ilk defa olarak bir medeniyet kendi kendine karşıdır, kendini yok edecek şartları yine kendisi hazırlıyor... Bu ne şundan ne bundan, yine batı medeniyetinin karakterindedir.» (13)

«Batıya rağmen batılılaşmak konulu bir açık oturum düzenleyen bir derginin konuşmacılarından bir profesör: «Dünya nimetlerinden faydalanmak birkaç devletin ya da milletin hakkı değil, bütün insanların hakkıdır. Buna batılılar mani olmuştur». Bir iktisatçı ise, dünyayı insafsızca soyan» batı medeniyeti batıyor». Diğer bir (İlimci profesör) de:

«Kıyası batıyı tanımadık, onun esiri olduk» diye bazı gerçekleri ister istemez ifade etmiş oluyorlar.. (14)

Durumu daha açık olarak izah eden, devrin dünya politikasında sayılı bir yeri bulunan sabık Britanya başvekilî, Mr. Eden 30 yıl önceki nutkunda diyor ki: «Bu asrın sonunda nerdeyse dünya halkı vahşi ve ilkel devre tekrar avdet edecek, kayalıklarda ve mağaralarda yaşayanların vaziyetine tekrar dönecektir.. Garip olmakla beraber oldukça güldürücü hadiselerden biri de millet ve devletleri korktukları tahripkâr âletlere karşı kendilerini koruyabilmek için milyonlarca... sarfettikleri halde o silâhları zaptetmek için hiçbir şey vermemeleridir. Bazan hayretler içinde kalarak kendi kendime derim ki: Eğer bu yeni dünyayı başka bir dünyadan biri ziyaret ederse acaba ne görecektir. Şüphesiz birbirimizi yok etmek için hazırlık yaptığımızı ve birbirimize bu cehennemî âletlerin nasıl kullanılacağını öğrettiğimizi görecektir.» (15)

İşte 20. yüzyıl dünyası; Doğusuyla, Batısıyla, Ortasıyla bu değil mi?

M E H A Z L A R

Aşağıdaki mehazlarda Tefsir diye yapılan atıflar, Elmalı'lı Muhammed Hamdi Yazır'ın «Hak Dini Kur'an Dili» adıyla 1935 te yayımlanan dokuz ciltlik eserine aittir.

- 1 — Büyük Doğu 27.10.1965 tarih 12. devre sayı: 6
- 2 — Babıalide SABAH, 28.12.1966
- 3 — Babıalide SABAH, 28.12.1966
- 4 — Babıalide SABAH, 9.6.1968
- 5 — Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybetti, Ebu-l-Hasan en-Nedevi Sh. 155, Çev: İ. Düzen, M. Topuz.
- 6 — Paul ile Virgini, Bernardın de Saint Pierré; Sh. 104-111
- 7 — Büyük Doğu, 5. yıl sayı: 8, 12.2.1949
- 8 — İslâm'da Sosyal Adalet, Prof. Seyyit Kutup. C. 2, Sh: 81
- 9 — Mahatma Gandhi, Roy Walker, Sh: 55
- 10 — Felsefe Tarihi, R. Balaban, Sh. 218
- 11 — Müslümanların Gerilemesiyle Dünya neler Kaybetti, Sh: 145
- 12 — Yeni İstiklâl, Sayı: 158, 19.8.1964
- 13 — Yazılar, Sezai Karakoç, Kitap: 3 Sh: 53
- 14 — Barış Dünyası, C. 7 Sayı: 75, Ağustos 1968
- 15 — Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybetti, Sh. 180